



THAO THỨC VỚI DƯƠNG CẦM

Đi nghe nhạc ở Nhà hát lớn về thao thức mãi không ngủ được. Câu hỏi về tương lai của những người như Nguyễn Hoàng Linh, một pianist tài năng, một tiến sĩ nghệ thuật, học trò xuất sắc của những nghệ sĩ nổi tiếng Lise Boucher, Claude Savard (Giáo sư ĐH Montreal, Canada) và NSND Đặng Thái Sơn, người trình diễn trong Recital Piano tối nay sẽ ra sao cứ trở đi trở lại trong đầu, khiến cho giấc ngủ không thành.

Tôi đến Nhà hát sớm hơn thường lệ, quan sát xem khán thính giả của đêm diễn là ai? Những người yêu nhạc cổ điển bác học? Dĩ nhiên rồi, nhưng thuộc thành phần nào trong xã hội? Người của những thành phần: doanh nhân thành đạt, trí thức hàng đầu, trẻ, già, trai, gái, trong và ngoài nước?

Tim tôi thót lại khi gần đến giờ biểu diễn những hàng ghế trống trong nhà hát vẫn còn. Đã từng kinh nghiệm

trong các show diễn của Nghệ sĩ Ngọc Tân, giọng ca hàng đầu dòng thánh phò, đêm diễn sẽ thất bại toàn diện nếu hàng ghế còn trống. Nghệ sĩ nhìn thấy ghế còn trống, (hay bất chợt nghe tiếng di động của khán giả đổ chuông, khán giả nói chuyện rì rầm) là mọi cảm xúc tiêu tán.

Rất may, sau đó ít phút, khán giả đã chật khán phòng. Song, có thể nói chỉ bao gồm người nước ngoài, đa số là châu Âu, quê hương của âm nhạc cổ điển, và những nghệ sĩ soloist Việt Nam có đẳng cấp, nhà giáo, sinh viên của Học viện âm nhạc, bạn bè và gia đình.

Khi khán phòng trở nên yên lặng, không khí tĩnh lặng tràn ngập sự mong đợi thì Nguyễn Hoàng Linh xuất hiện. Trong bộ váy may theo lối cổ điển nhưng màu xanh tươi trẻ của lụa tấp-ta, Nguyễn Hoàng Linh tiến đến cây đàn Steinway & Sons

với một sự hồi hộp không kém hồi hộp của khán giả. Nhưng chỉ sau vài giây, những hợp âm dồn dập vang lên. Những hợp âm lộng lẫy và du dương của Franz Schubert. Những hợp âm diễn tả sự phức tạp tâm hồn của Karol Szymanowsky. Những hợp âm dịu dàng huyền bí của Franz Liszt. Và cuối cùng là những hợp âm mô tả cuộc sống thời đại đang diễn ra của một tác giả trẻ (sinh 1978) đương đại người Nga định cư ở Israel... Xen giữa những tác phẩm đó do Nguyễn Hoàng Linh biểu diễn, nhằm thay đổi thị giác và tăng sự phong phú cho hình thức đêm diễn là phần biểu diễn của cây sáo trẻ Lê Thu Hương, người từng là thủ khoa hệ ĐH tại nhạc viện Hà Nội, từng 4 năm tu nghiệp tại Nhạc viện Hoàng gia Đan Mạch, với tác phẩm viết cho Fute và Piano cùng Mi trưởng của Carl Reinecke. Lê Thu Hương biểu diễn cùng Trần Ngọc Bích.

Nguyễn Hoàng Linh sinh ở Hà Nội, học đàn từ 6 tuổi. Mẹ là NGUYỄN Hoàng Kim Dung, từng là phó chủ nhiệm Khoa piano - Học viện Âm nhạc Quốc gia. Cũng như tất cả nhạc công dòng âm nhạc cổ điển bác học gắn cuộc đời mình vào cây đàn từ bé, qua các hệ sơ - trung - đại học, chỉ có học và học, nghiên cứu tác phẩm rồi biểu diễn, nếu không toàn tâm toàn ý thì không thành nghệ sĩ, Nguyễn Hoàng Linh còn hơn thế nữa, cô từng đoạt giải thưởng nhiều kỳ thi quốc gia, Huy chương Vàng LH âm nhạc toàn quốc... rồi học Thạc sĩ, lấy bằng Tiến sĩ ở Canada.

Sang Canada miệt mài trong Đại học Montreal nổi tiếng, với những giáo sư nổi tiếng và các bạn học cũng là nghệ sĩ tầm vóc Nguyễn Hoàng Linh từng biểu diễn với Dàn nhạc Nhạc viện Montreal, với nhóm hòa tấu đương đại của Conservatoire de Montreal và tham gia Festival âm nhạc mùa hè tại Canada. Nghĩa là cũng như các nghệ sĩ phần đầu để có đẳng cấp, Nguyễn Hoàng Linh sẽ gắn bó với âm nhạc, từ nghiên cứu cấu trúc tác phẩm, rèn rũa kỹ thuật, thẩm âm, đến tạo dựng cảm xúc... và trình diễn, đến suốt đời. Trọng vẹn hy sinh cuộc đời cho âm nhạc mới hy vọng tiếng đàn của mình lay động tâm can.

Điều khiến tôi trăn trở không thể ngủ được đó là, ở ta, có bao nhiêu người cảm thụ được cái hay của âm nhạc cổ điển, cái hay của những tiếng đàn có đẳng cấp? Làm thế nào để có những người đó? Và âm nhạc cổ điển có thực sự cần thiết cho con người không? Tại sao nhiều người chỉ thích nghe nhạc nhẹ? Bỏ tiền mua vé xem nhạc nhẹ, đầu tư, quảng cáo cho nhạc nhẹ, ngay cả truyền thông cũng chỉ thông tin nhiều về nhạc nhẹ? Điều đó khiến cho nghệ sĩ được đào tạo bài bản, có tài năng tầm vóc không dám thực hiện giấc mơ biểu diễn của mình?

Nhạc nhẹ hoàn toàn có lý tồn tại trong cuộc sống, nó có khả năng chia sẻ, đánh thức, nâng đỡ con người. Nhưng chính vì sự dễ hiểu của nó khiến cho con người được kích lệ mà không tốn công tư duy khiến nó không thể thay thế được âm nhạc cổ



điển bác học. Thế giới thường đánh giá văn hóa một quốc gia thông qua khả năng sáng tạo, trình độ hòa tấu âm nhạc cổ điển chính bởi lý do đánh thức tư duy đó.

Trong những năm tháng khó khăn của đất nước và của mỗi gia đình với niềm hy vọng tương lai, đất nước và nhiều gia đình đã cố công gửi con mình đi tu nghiệp ở nước ngoài. Giờ họ thành tài. Những tên tuổi sáng ngời như: Đặng Thái Sơn (Canada), Tôn Nữ Nguyệt Minh (Đức), Nguyễn Bích Trà (London), Nguyễn Hữu Khôi Nguyên, Nguyễn Hữu Khôi Nam (Paris), Lê Phi Phi (Macedonia)... đều rất muốn có dịp biểu diễn tại Việt Nam.

Nhưng ít khi có dịp. Lỗi đâu phải ở họ? Ở cộng đồng thiếu vắng khán giả hâm mộ và thưởng thức. Lỗi cũng không chỉ là của khán giả mà của nền giáo dục hoặc còn bất cập hoặc

còn có khoảng trống. Câu ngạn ngữ đã nói Vô tri bất mộ, nếu không cảm thụ được, không biết cách để hiểu được những biểu tượng văn hóa bằng âm thanh thì đương nhiên nó trở nên vô nghĩa. Nhiều chuyên gia cho rằng muốn có công chúng cho (bất kỳ một nghệ thuật nào) âm nhạc thì phải đào tạo ra họ. Việc đào tạo bắt đầu từ trường phổ thông.

Tất nhiên, điều đó đồng nghĩa với việc người ta có đồng ý rằng, một quốc gia chỉ chú trọng phát triển kinh tế mà quên mất những phát triển toàn diện về con người thì nền kinh tế đó không bền vững.

Trần Thị Trường